

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XXVII. Cùm de non Sacerdotali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

beneficium prius verè vacet, etiam in effectu.

CAPITULUM XXVII.

Cùm de non Sacerdotali.

PARAPHRASIS.

Si Papa mandet Titio provideri præbendam non Sacerdotalem, atque is velit sibi conferri Sacerdotalem, non potest id fieri: similiter si in Ecclesia aliqua sint præbendæ integræ, & dimidiæ, & Papa jubeat alicui conferri integram, non potest ipsi, quamvis consentienti dimidia præbenda conferri; eadèque ratione, si Papa jubeat alicui præbendam certi valoris provideri, non potest tale mandatum, etiam volente eo, pro quo scribitur, in præbenda minoris valoris adimpleri, quia mandata hujusmodi, quorum fines diligenter observandi sunt, ad casus alios præter expressos extendi non debent.

SUMMARIUM.

1. *Extendi non debet mandatum, ultra mandata, etiam ex consensu partis.*
2. *Explicatur regula, quomodo in eo, quod plus est, minus contineatur.*

Notandum, Mandatum in forma specifica impleri debet, neque ad aliud, quam mandatum sit, etiam ex partis consensu, extendendum. Ita hic dicitur, & sumitur ex *L. diligenter* §. ff. *mandati L. cum* 12. c. eodem. & tradit hic *Dominic. & Franc.* n. 12. atque adeò hoc verum est, ut tametsi forma præscripta commissario vel executori cedat in commodum partis, huic suo commo- modo pars renunciare non possit, ita ut mandatum in alia forma, seu specie, executioni mandetur *argum. cit. L. diligenter*, quia qui formam mandati transgreditur, aliud facit, quam mandatum est.

2. Obijcitur Regula 110. ff. *in eo, quod plus est, semper inest & minus.* & Regula 35. in 6. *plus semper in se continet, quod est minus:*

ergò si Papa jubeat alicui conferri præbendam integram, vel valoris 200. aureorum a minorum, contentus esse censetur præbenda dimidia, vel præbenda centum aureorum, si contentus sit is, cui providendum. Confirmatur *exc. ex parte 27. de decimis ibi: ubi major conceditur, minus etiam concessum videtur.* & Regula 35. in 6. *cui licet quod est plus, licet utique, quod est minus.*

Ad objectionem Resp. cum *Dino in cit. regulam 35. Decio in regulam, non debet uti, ff. n. 5.* Si id, quod minus est, comparatione majoris se habet, ut pars ad totum, verè sunt regulæ allegatæ; si autem quod minus est, habet ad majus, ut species diversæ, tunc regulis his locus non est, sed alia ponenda, quòd in mandatis, dispensationibus, delegationibus beneficialibus rescriptis, & alijs ejusmodi, quæ strictæ esse debent interpretationis, ob identitatem, vel majoritatem rationis, non possit fieri extensio à casu expresso ad non expressum, *argum. L. solemus. 60. §. ult. ff. de judicijs.*

Ad confirmationem dico, *ex cit. c. ex parte* ostendi priorem partem Responsionis: cum enim novalia sint veluti species quædam decimarum, ideò si Pontifex universum concedat Religiosis, ut ex terris parochiarum suarum decimas integras, seu quartam parte Episcopali non detractâ, percipiant, id etiam de novalibus intelligi debet. Ad regulam 35. similiter dicitur, eam veram esse, si minus habeat se, ut pars saltem virtualiter contenta in majore. *argum. L. ut in ea 22. §. sed qui ff. de adulterijs* & indicat *Gl. in c. in literis §. v. prædo de restitutione spoliatorum.* ubi dicitur in *L. in suis* 11. *propè finem ff. de liberis.* Quod bannitum, vel latronem, quem occidere licet, multò magis spoliare bonis concessum sit; item, si dispensatum sit cum illegitimo ad Sacerdotium, consequenter dispensatum ad Ordines inferiores, sicuti ex communi tradit Sanchez *lib. 8. de matrimonio disp. 1. n. 35.* si cum Religioso dispensatum sit ad testamentum condendum, consequenter etiam posse cum codicillum facere *L. Mar-*
cellum

etius 15. ff. de donationibus causa mortis & docui lib. 1. tract. 4. c. 22. n. 10. in fine.
 Non autem vera est dicta regula, si quod minus est, sit quasi species diversa, & non contenta in majore, seu potiore, uti constat *ex cit. L. solemus §. ult.* ubi dicitur, quod iudex deputatus ad causas criminales, non potest cognoscere in civilibus, aut pecuniariis causis, licet alioquin causæ criminales majores sint pecuniariis, prout *Decius* notat *cit. loco.* Videri etiam possunt, quæ docui in *c. significante 34. de rescriptis.*

CAPITULUM XXVIII.

Licet.

PARAPHRASIS.

Si Clericus curatum beneficium obtinens, aliud curatum acceperit, & ipsius pacificam possessionem nactus sit, vel per eum steterit, quod minus nancisceretur, Episcopus seu collator ordinarius prius beneficium alteri conferre potest, sed eum, cui contulit, in possessionem corporalem inducere non debet, eo non vocato, qui beneficium per adeptionem secundi amississe censetur, quia forsitan ipsi jus in eo retinendo competit.

SUMMARIUM.

1. Beneficium, quod ipso jure vacat, conferri potest alij, non vocato possessore.
2. Provisus de beneficio, cujus alter possessionem adhuc habet, non debet in illius possessionem mitti, nisi vocato possessore.
3. Limitatur tamen hæc doctrina.

Notandum primò. Si beneficium ipso jure seu per juris constitutionem vacet, alteri statim conferri potest, etiam non vocato possessore. Ita *Dominicus & Franciscus hic in principio.* Intelligi autem id debet, dummodo satis constet de facto, v. g. Clericum curatum aliud simile beneficium, ejusque pacificam possessionem, consecutum fuisse, aut saltem per eum stare, quod minus possessionem capiat; nam paria sunt in ordine ad istos effectus possidere, & per

aliquem stare, quod minus possideat, *argu. regul. 41. in 6.*

Notandum secundò. Tametsi alicui beneficii vacantis collatio facta sit, si tamen de facto non vacet, quia alius in possessione est, non debet provivus in possessionem mitti, nisi prius vocato possessore. Ita hic notant DD. communiter, & sumitur *ex L. ult. c. si per vim &c.* ubi dicitur, quod possessor non citatus, ne quidem ex Principis rescripto, vel iudicis interlocutione, in possessione sua turbari debet.

Limitari debet primò. Nisi possessor, ante collationem alteri factam citatus, & auditus fuisset, & contra ipsum, præmissa causæ cognitione, pronunciatum, tunc eo non citato iterum provivus in possessionem mitti potest, prout hic *Lapus & Ioann. Monachus* notat, dans rationem, quia in hoc casu datio possessionis est executio prius factæ collationis, cum cognitione causæ. Secundò, nisi notorium, atque indubitatum sit, possessori, aut detentori nullum jus competere posse, tunc sine citatione, aut causæ cognitione, missio in possessionem rectè instituitur, secundum *Lapum hic n. 1.* & sumitur *ex hoc cap.* quando ratio, cur possessor vacandus sit, ea affertur, ne fortè jus retinendi habeat: ergò ea ratione notorie cessante, citatio, sicuti & causæ cognitio, omitti potest.

Porò cognitio hæc fiet summarie, & de plano, sine figura iudicij, ait *Lapus hic & Anchoran. not 7. juxta Clement. disperdiam de iudicij.* Et in hoc ipso iudicio, si collatio facta ostendatur, vel adversarius eam confiteatur, præsumitur esse Canonica, & legitima, neque admittitur quælibet exceptio impediens à missione in possessionem, nisi sit exceptio de crimine juncto cum infamia, vel exceptio obreptionis, vel denique alia, quæ aut manifesta sit, aut in continentem probari possit, prout *Lapus hic & Anchoran.* docent, & dixi de hoc in *c. constitutis 46. de appellationibus*, & consentiunt ea, quæ docui de executore in *c. dilectus 34. hoc tit.*

CA-